

Gällivare

INFORMATION FRÅN GÄLLIVARE KOMMUN NR 3 1985 ÄRG 16

KOMMUNBLAD

600 lägenheter byggs till 1990

Bostadskön i Gällivare har vuxit de senaste åren. Det står just nu 1.670 personer i kön. Bara en tredjedel kan dock betraktas som akutfall.

För att råda bot på bostadsproblemet ska kommunen sätta rejäl fart på byggandet.

— Vi ska kunna producera 600 nya lägenheter fram till 1990, säger kommunalrådet Ulf Sundberg.

250 av dessa lägenheter är redan planerade och kan påbörjas i år och under 1986.

SIDAN ÅTTA

Svante formade jätteren med hjälp av motorsågen

VILKEN SNIDARE

Svante Oskarsson i Nattavaara är skogsarbetare. Men han är också konstnär. I båda verksamheterna är motorsågen hans universalverktyg.

I sommar har Svante jobbat hårt med sin hittills största skulptur. Det är en ren med ackja — ett 14 meter långt konstverk — som ska pryda Tippsta, som nu är invigningsklart.

SE MITTEN

REKORDSOMMAR

Allt talar för att Gällivare kommer att kunna redovisa en 25-procentig turistökning i år.

— Det är naturligtvis ett mycket tillfredsställande resultat, säger Dundret-chefen Enar Sardén. Men han är också lite bekymrad. De återkommande våldsbrotten ger tyvärr kommunen dåligt rykte. Det kan förstås påverka turismen negativt.

Sidan 8

FULLMATAT
PROGRAM PÅ
GRUVDAGEN
24 AUGUSTI

Sidan 5

**BOLLSKOLAN
ETT FÖREDÖME**
Sidan 3

**GÄLLIVARE I
FRISKTOPPEN**
Sidan 3

**BERRY JOBBAR
PÅ FEMTE ÅRET**
Sidan 7

Ny matordning i skolorna

Sidan 6

En bra turistsommar och bättre kan vi bli

Som ni alla säkert har märkt har vi fått uppleva en sommar med fler turister än någonsin.

Kommunens långsiktiga planering för en utbyggd turism börjar ge resultat. I det turistpolitiska handlingsprogrammet har vi dragit upp riktlinjer för hur vi skall fortsätta att bedriva en aktiv turistpolitik i kommunen. Gällivare turistråd har bland annat bildats för att samla hela turistnäringen för gemensamma satsningar på turismen.

Jag är medveten om att det inte enbart är kommunens och turistnäringens egna satsningar på turismen som är orsaken till hela ökningen av årets turism till kommunen. Satsningen på Inlandsbanan, i vilken Gällivare kommun aktivt har deltagit i planeringen av, har inneburit mycket för turisttillströmningen till kommunen. Den riktigt stora förändringen från föregående år är tillkomsten av Norgevägen. Utan att ha några siffror torde en stor del av turisterna kommit till kommunen med anledning av denna väg.

Det största antalet turister är svenskar. Av de utländska turisterna dominerar de från Norge och Tyskland. Jag kan för övrigt nämna att turistbyrå under juli 1985 har besökt av 600 personer från Norge. Motsvarande siffra föregående år var 230 personer.

De aktiviteter som har arrangerats har mottagits positivt och nyttjats mycket bra. Som exempel kan jag nämna att för vissa gruvtureturer och

musikbussen har extra bussar fått sättas in för att kunna klara av efterfrågan.

Det är viktigt att vi nu inte slår oss ner och är nöjda med årets resultat. Konkurrenterna om turisterna är hård. Vi måste redan nu börja planera för nästa års turistsäsong. Denna planering måste inriktas på att göra vår kommun ännu attraktivare för turisterna.

Arbetet med att samordna turismen måste fördjupas ytterligare. Alla inom turistnäringen kommer till hösten att bjudas in till planeringen inför nästa års turistsäsong.

Vi skall också inrikta oss på att försöka få turisterna att stanna en längre tid hos oss än vad de gör för närvarande. Målsättningen skall vara att vi med vår turistsatsning skall få nöjda turister, för nöjda turister är de bästa marknadsförarna av vår kommun.

Ulf Sundberg
Ulf Sundberg

SF 340 gör sin första avgång den 27 oktober

Den 27 oktober kommer det att ske. Den dagen byts Twin-Otter-planen ut mot nya SABB/Fairchild på Gällivare flygplats.

—Det är en mycket betydelsefull förändring, säger flygplatschefen Tage Lundqvist. Gällivare kommer att få betydligt bättre kommunikationer än tidigare. Dessutom kommer vi att kunna erbjuda större kapacitet och bättre service.

Första avgången för SF 340 — så kallas SAAB/Fairchild i vardagliga sammanhang — görs alltså den 27 oktober. Dagen innan blir det stor invigning.

—Vi hoppas att landshövding Kurt Boström ska kunna förrätta invigningen, säger Lundqvist. Invigningsgästerna kommer bland annat att få göra en provtur med det nya planet.

SF 340 tar 14 passagerare mer än Twin-Otter-planen. Det är en resursförstärkning som behövs i Gällivare.

—Vi har länge haft behov av både större plan och fler turer, säger Lundqvist. Nu får vi direktförbindelse med både Luleå, Skellefteå, Umeå, Sundsvall och Östersund. Efter den 27 oktober slipper passagerarna tidsödande omvägar via Stockholm. Och eftersom 95

procent av våra kunder åker längre än till Luleå är det förstås en betydelsefull förändring.

Invigningen den 26 oktober gäller förstås också utbyggnaden av flygplatsen. Landningsbanan har förlängts med 360 meter för planbygets skull. Den mäter nu 1710 meter.

—Vi har samtidigt också kunnat rusta upp och bygga ut stationsbyggnad och hangar, säger Lundqvist. Vi är naturligtvis tacksamma för att politikerna har velat göra den här satsningen. Den kommer säkert att ge utdelning. Vi behöver bra kommunikationer här uppe.

Ridhuset invigs

Det nya ridhuset har redan använts något halvår. Nu ska det också officiellt invigas. Den 31 augusti är det dags.

Invigningsprogrammet är inte helt klart när detta skrivs, men meningen är att upptakten ska bli en ryttarparad från Gällivares centrum till ridhuset.

—Men det är förstås under förutsättning att vi får tillstånd, säger Björn Persson. Det tror jag ska ordna sig.

Paraden kommer att starta klockan 12 och vid framkomsten till ridhuset kommer fritidsnämndens ordförande Valter Wågman att förrätta invigningen. Sedan följer en lång rad uppvisningar. På programmet står bland annat maskeradhopning, dressyr och en demonstration av hur en ridlektion går till.

—Invigningen avslutas med öppet hus i anläggningen, berättar Persson. Alla som vill kommer att få tillfälle prova på hur det är att rida.

En invigning utan storlag

Tallbacka Idrottsplats invigdes den 27 juli — men utan engelskt storframmande som tänkt var. Av topplaget Lecesters besök blev intet. Engelska klubblaget får som bekant efter vad som hände under europacupfinalen inte spela på utländska arenor.

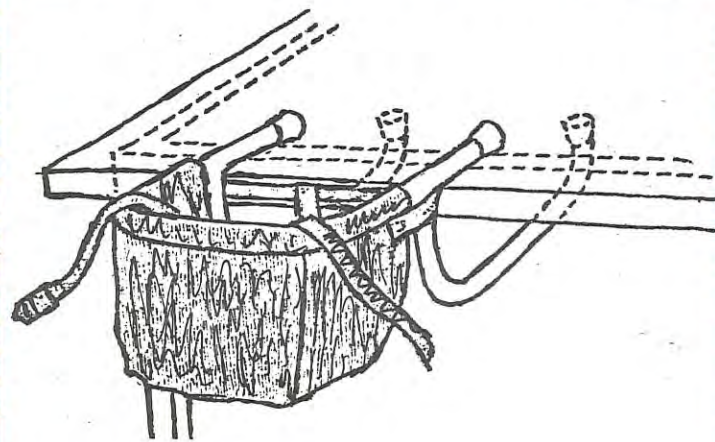
Det förbudet kom förstås olägligt för fritidskontoret i Gällivare, som inte hann ordna något annat storlag till invigningen av konstgräsplanen. Invigningsmatchen kom istället att spelas mellan en MAIF/GSK-kombination och ett "landsortslag". Den dusten — som gick i lekfullhetens tecken — vann MAIF/GSK med 6-2.

Själva invigningen förrättades av Norrbottens Fotbollförbundsordförande Stig Olofsson, Kiruna och fritidsnämndens ordförande Valter Wågman, Hakkas.

Medverkade vid invigningen gjorde också den mästertlige bolljongören Uno Lindström från Sörbyn och han passade som vanligt på att putsa några rekord i konsten att hålla en boll i luften.

Hej konsument!

Att frysa potatis dyrt och onödigt

FARLIGT BARNSTOL

Det finns en typ av barnstolar som är mycket riskabla. Barnstolar som skall hänga på bordet. Stolarna har inga ben utan sätts fast vid bordet med två skänklor. Barnet sitter i en tygsits och det är barnets egen tyngd som gör att skänklorna klämmer åt kring bordsskivan. En olycka har inträffat då en 18-månader gammal pojke hävde sig upp mot bordet, skänklorna lossnade och pojken föll handlöst i golvet.

VARMLUFTSPISTOL

Varmluftspistolen är mångsidig. Den tar bort färg, snabbtorkar spackel, svetsar plaster m m. Men är man inte försiktig kan det börja brinna. Luften som sprutas ut är 500 grader het. En varmluftspistol ser ut som en vanlig ofarlig hårtork men kan få ett underlag av trä att fatta eld på några sekunder.

ONÖDIGT

Att djupfrysa potatis är att göra en billig vara onödigt dyr skriver konsumentverket i Råd & Rön (helårsprenumeration 38:75 kr). Fryst färdigskivad potatis t ex kostar fem gånger mer än den som man skivar själv.

Frysta potatisprodukter är: skivad potatis, klyftpotatis, färskpotatis, puffar, krocketter m m.

Djupfryst potatis är bekvämt man kan aldrig ersätta vanlig potatis. På vägen från potatisknöl till industriprodukt försvinner också det mesta av C-vitaminet.

För hemgjord klyftpotatis tar det t ex ca 40 minuter sammanlagt innan den är klar att äta mot 20 minuter för den djupfrysta.

Kokt potatis är bäst — just genomkokt och genast serverad ger den mesta möjliga utdelning vad gäller både smak och näring.

INTE OFARLIGT

Konsumentverket har fått in många anmälningar på olyckor i samband med lära-gå-stolar. För något år sedan lät konsumentverket en arbetsgrupp vid Akademiska sjukhuset i Uppsala uttala sig om stolarna. I sitt utlåtande skrev man bl a:

Friska barn lär sig gå när de är mogna för det. Gångövningar är en viktig del av samspelet mellan föräldrar och barn. Enligt vår uppfattning är lära-gå-stolen en onödig produkt.

De flesta barn utvecklas efter ett lagbundet mönster, anger konsumentverket i Råd & Rön. De lär sig sittad innan de lär sig krypa och de kryper innan de går. Det handlar om en mognadsprocess i centrala nervsystemet. De kan inte lära sig gå innan hjärnan är klar för det. Men de kan tröttna om vi tränar den för flitigt innan de är mogna. Konsumentverksamheten ska skydda och hjälpa svaga konsument. Vem är svagare än en liten baby? Önskemålet är att åtminstone instabila lära-gå-stolar försvinner från butik-er och vindar där de väntar på nya generationer barn.

KONSUMENTVÄGLEDNINGEN
KOMMUNKONTORET
tfn 180 00, kl 10-12

FOTBOLLSSKOLAN SOM STÅR MODELL

Gällivares fotbollsskola kommer att visas upp som ett föredöme vid en rad konferenser under hösten. Den centrala projektgruppen för Domus fotbollsskolor lät nämligen videofilma Gällivare-arrangemanget. Den filmen — som blir 12—15 minuter lång — ska köras vid ledarträffar i landets samtliga fotbollsdistrikt.

— Att Gällivares fotbollsskola valts som stilbildare beror dels på att den sträcker sig över tre veckor och dels på att den är ovanligt brett upplagd, säger fritidskontorets Björn Persson. Eleverna i Gällivare ägnar sig inte bara åt fotboll. De får prova på en mängd olika aktiviteter.

Fotbollsskolan i Gällivare samlade i år 415 deltagare. Det motsvarar inte riktigt fritidskontorets kalkyler.

— Vi hade räknat med 600, säger Persson. Att det inte kom riktigt så många beror kanske på att informationen inte trängde igenom ordentligt. Dessutom pågick fotbollsskolan under en koloniperiod. Det hade säkert också viss betydelse.

Fotbollsskolan i Gällivare är unik. Deltagarna sysselsätts med aktiviteter av alla de slag. Förutom fotbollsklubbarna medverkade ett 15-tal andra organisationer.

50-tal ledare

Amatörradioklubben var med. MHF demonstrerade miniracing och Snöflingan propagerade för sina sporter. Med på några hörn var också Verdandi, Unga Örnar, Kyrklig ungdom och Främmandet. För att nu nämna några av de inblandade.

Ett 50-tal ledare såg till att ungdomarna var sysselsatta i tre långa veckor. Kommunen ställde upp med 23 instruktörer och fotbollsklubbarna 26. Ledarna gjorde succé inte minst avslutningsdagen när de spelade upp en liten revy, som de hade hunnit öva in vid sidan av träningspassen, fiskeutflykterna och badpauserna.

Alla var nöjda

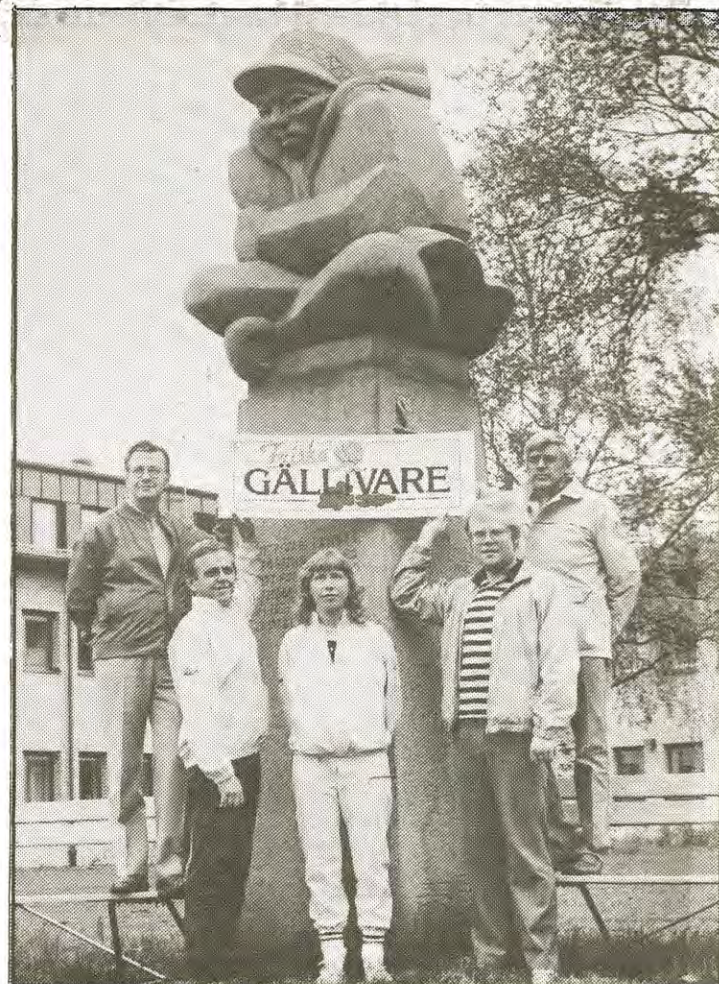
På avslutningsdagen samlades också

deltagarna från Hakkas, Skaulo, Niliwaara och Ullatti i Malmberget. Det blev därför en riktigt imponerande karavan av elever och ledare som tågade genom samhället. Programmet upptog också en tipspromenad, en fotbollsmatch mellan elever och ledare — som slutade med seger för eleverna — samt naturligtvis diplomutdelning.

— Det mesta klaffade mycket bra under de tre skolveckorna och det verkade också som om både elever och föräldrar var nöjda, säger Björn Persson. För att få bättre uppfattning om den saken har vi delat ut ett frågeformulär som ska ge oss ansvariga svar på vad som är bra och vad som kan förbättras till nästa år.

I Gällivares fotbollsskola deltog 415 ungdomar och ett 15-tal ledare under tre veckors tid. En av instruktörerna var kommunens friskvårdare Märilt Engman, som instruerar en grupp på Malmbergets idrottsplats. Att ungdomarna gick in med liv och lust för undervisningen visar bilden ovan.

Att få pris som landets friskaste kommun är inte så dumt tycker förstas Bror Erkstam, Björn Persson, Märilt Engman, Lasse Israelsson och Sven Järstig. De jobbar med projektet "Friska Gällivare".

Gällivare kommun är årets friskaste!

Den 6 oktober åker representanter för Gällivare kommun till Stockholm för att kvittera ut en eftertraktad utmärkelse. Riksidrottsförbundet har som bekant utsett Gällivare till "Årets friskvårdskommun".

Det bestående minnet av den utnämningen är bronsstatyeten "Friskvård", som har skapats av konstnären Rolf Güntert. Den ska delas ut i samband med Lidingöloppet första söndagen i oktober. Gällivare kommun får samtidigt 15.000 kronor, som ska delas ut till någon eller några idrotts- eller friluftorganisationer.

Walter Vågman, fritidsnämndens ordförande, är naturligtvis stolt över utnämningen:

— Den visar ju att vi valt rätt väg med satsningen "Friska Gällivare". Den är heller ingen tom slogan. I Gällivare satsar vi verkligen hårt på friskvård. Vi är en av de få kommuner i landet som håller oss med en egen friskvårdare. Först är vi också med en gymnasielinje i friskvård.

Kommunens heltidsanställda friskvårdare heter Märilt Engman. Hon är ständigt på språng för att informera om motion och rätt kost.

— Det är ett roligt arbete och det känns förstas ännu mer tillfredsställande när vi blir uppmärksammade på det här sättet, säger hon.

Det var den breda satsningen som RF-jury föll för när årets priskommun skulle utses. Så här heter det i motiveringen:

— Genom kommunala beslut har man markerat den stora betydelse man lägger i ett lokalt friskvårds-

arbete. Verksamheten planeras och genomförs under ledning av en arbetsgrupp för friskvård med representanter för kommunens olika organ, föreningslivet, företagshälsovården och landstinget. På det sättet engageras många i det dagliga friskvårdsarbetet.

Gällivare är den nionde kommunen som får utmärkelsen. De tidigare har varit Bollnäs, Täby, Östhammar, Jönköping, Falun, Lycksele, Enköping och Vimmerby.

Ännu friskare

I Gällivare satsar man givetvis vidare. "Friska Gällivare" ska bli ännu friskare. Med hjälp av en rad olika arrangemang försöker man få hela kommunen på benen. Men den största sommarsatsningen som fyndigt döpts till Friskaredagen, blev inte riktigt vad Märilt Engman & Co hade tänkt sig. Det brett upplagda arrangemanget lockade alldeles för få deltagare.

— Det dåliga vädret var väl främsta orsaken, tror Märilt Engman. En annan förklaring till att kommuninvånarna svek är nog den att Friskaredagen fick hård konkurrens av andra arrangemang. Det gäller inte minst den hundurställning som ordnades samtidigt.

Motgången med Friskaredagen har inte dämpat humöret hos Märilt Engman och de andra i friskvårdsgruppen.

— Vi kommer igen med liknande arrangemang, lovar Märilt. Nyttan av friskvård måste man arbeta in ordentligt i folks medvetande. Det är ju så med alla nysatsningar. Kom ihåg hur det var när de första tandhygienisterna dök upp. Då trodde inte ens tandläkarna på dem. Nu vet alla vilken nytta tandhygienisterna gör.

Både gott och nyttigt

Gällivare är den första kommun i landet som har satsat på en gymnasieutbildning i friskvård. Speciallinjen på Välkommaskolan har tolv elever. Under tre terminer får de läsa kostkunskap, anatomi/fysiologi, socialmedicin, psykologi, naturkunskap, svenska och marknadsföring.

Eleverna får också utbildning för att klara av uppgifter som testledare och motionsledare.

Att en av friskvårdens hörnstenar är en riktig kost har väl de flesta klart för sig vid det här laget. Det är också ett ämne som friskvårdslinjens elever ägnar mycket tid åt. Här bjuder de på receptet på ett fiberrikt och samtidigt gott bröd:

Blötlägg i fem, sex timmar eller över natten 1 dl av vardera vetekli, linfrö, krossad råg, krossat vete, lingsnylt och russin i 3 dl vatten. Tillsätt en tesked salt och eventuellt lika mycket fänkål.

Tillsätt nästa dag en halv liter ljumt vatten, två paket jäst och 15—18 dl vetemjöl. Låt degen jäsa i 30 minuter, baka sedan ut fyra runda bullar som får jäsa ytterligare 20—30 minuter. Grädda därefter i 225 graders värme i 20—25 minuter. Sedan har du ett gott bröd som innehåller nyttiga proteiner, vitaminer, mineraler och fiber. Ät och njut!

Intressant teaterhöst

GÖDSELBY KULTURFÖRENING
GER

HAMLET

PLATS: GÖDSELBY FOLKFRONTS
SAMLINGSLOKAL

Genomförandet av denna föreställning har möjliggjorts tack vare sponssupport och ospänska insatser från våra kamraters sida

Regi: SJKUNZA
SJKO SPELAR HAMLET

KOM OCH SE !!

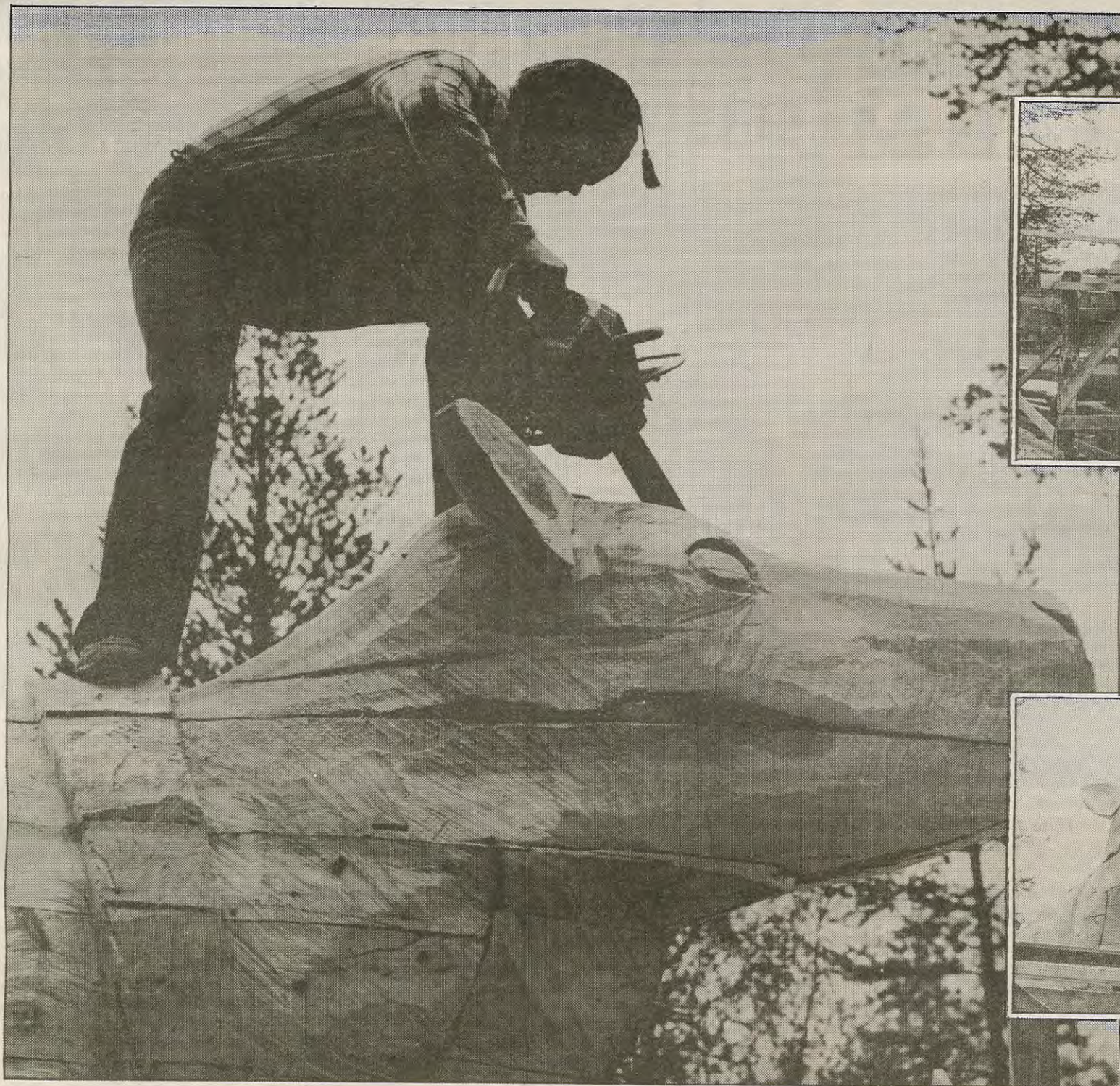
Alla i jordbrukskooperativet och den lokala partibildningen hjärtligt välkomna
entree: GRATIS !! OBS

"Hamlet i Gödselby" är en av föreställningarna på höstens teaterrepertoar i Gällivare. Enligt förhandsinformationen är det en sällsynt underhållande pjäs. Den sätts upp av Norrbottensteatern och får faktiskt Sverige-premiär.

Höstprogrammet för Gällivares del ser ut så här:
25 september: TIMMARNAS MED RITA (Riksteatern)
8 oktober: 2xSTRINDBERG (Norrbottensteatern)
11 oktober: SOVJETARTISTERNA
30—31 oktober: HAMLET I GÖDSELBY (Norrbottensteatern)
15 december: DEN GIRIGE (Riksteatern)

Ett intressant program — eller hur? Norrbottensteatern bjuder inte bara på en Sverige-premiär utan spelar också för första gången en pjäs av Strindberg. Och med "Den girige" får ju teaterhösten en verkligt fin avslutning.

Det går som vanligt att teckna abonnemang för alla föreställningarna. Ring 236 92 om du vill utnyttja den möjligheten. De biljetter som blir över kan du köpa på kulturkansliet i Malmberget.

Som skulptör är Svante Oskarsson van vid storskalighet. Men Tippsta-renen är förstås det största projekt han har tagit sig an. För att kunna jobba med den stora skulpturen fick han först bygga upp en arbetsställning vid bostaden i Nattavaara. När den inte räckte till klängde han helt enkelt omkring på renen.

Foto: Börje Rönberg

Svante formar gubbar med motorsåg

I sommar har nattavaarabon Svante Oskarsson varit tjänstledig från sitt jobb som skogsarbetare. Men motorsågen har han ändå hanterat mest varje dag.

Svante Oskarsson är skulptör på sin fritid. Och när han formar sina "gubbar" är motorsågen universalredskapet.

— Det är ju ett redskap som jag behärskar eftersom jag jobbat i skogen i hela mitt liv, säger han. Min teknik är ju heller inte unik. Det är rätt många skulptörer som jobbar med motorsåg.

Svante Oskarssons färdigheter som konstnär känner många redan till, nu är han på god väg att bli en riktig kändis. Hans sommarjobb kommer nämligen att dra blickarna till sig riktigt ordentligt. Det är en jätteren med ackja som ska pryda Tippsta-området. Ekipaget är hela 14 meter lång och kommer utan tvekan att bli Malmbergets mest uppmärksammade konstverk.

Den som har sett Svante Oskarsson i arbete märker direkt att han är något av en tusenkonstnär. Det är inte bara motorsågen han behärskar till fulländning. För att klara av Tippsta-skulpturen har han också fått lov att visa färdigheter som svetsare och båtbyggare. Ackjan är byggd som ett mindre fartyg och för att få renen stabil har Svante format den på ett metallstativ.

— Den ska ju hålla ihop i många år, säger han. Dessutom har jag hela tiden tänkt på säkerheten. Renen måste stå pall även om barnen klänger på den. Det skulle ju kunna hända olyckor om delar rasade ner.

Fick en kick

Svante Oskarsson är relativt "färsk" som konstnär. Det är bara tre år sedan han började forma sina gubbar.

— Ett visst intresse för kreativ verksamhet har jag dock alltid haft, säger han. Jag tyckte exempelvis om att rita när jag gick i skolan. Mina bästa betyg hade jag i teckning, slöjd och idrott. Hade jag haft tid skulle jag nog ha

TIPPSTA-SKULPTUR ÄR 14 METER LÅNG!

satt igång med skulpturerna långt tidigare. Sedan behövs det ju också något slags kick innan man kommer igång. Den kicken fick jag för tre år sedan.

Gynnar idrotten

Det har blivit rätt många gubbar sedan dess. En del av dem pryder den oskarssonska villatomten i Nattavaara. I ett hörn har Svante Oskarsson byggt upp en bondgård i miniatyr. Innanför ett ministaket går bonden och slår

hö med gumman räfsande bakom sig. Vid stugknuten sitter farfar och tittar på.

— Men många av gubbarna har fått andra ägare, säger Svante. En del har jag sålt och minst lika många har jag nog skänkt bort. När föreningar behöver priser till någon tävling har jag svårt att säga nej. Jag har ju idrottat själv och intresset sitter i.

Mycket arbete

Det ser rent av våldsamt ut när Svan-

te Oskarsson jobbar. När vi besökte honom i Nattavaara dagarna före midsommar stod han uppflugen på sin jätteren med motorsågen i högsta hugg. Med snabba och säkra handgrepp formade han renens huvud. Det såg enkelt ut, men vi förstod att formkänslan fanns inbyggd i de kraftiga skogsarbetarmarna som hanterade sågen.

— Några missar har jag inte råd med, förklarade Svante. Det har varit ett enormt jobb att bygga upp stommen

till renen. Att göra en trägubbe är förresten inte så enkelt som det kanske verkar. Visst får jag fram formerna rätt snabbt med motorsågen, men gubbarna måste också holkas ur. Gör man inte det skulle de spricka. Men urholkningen måste förstås göras så att den inte syns. Jag går exempelvis in genom huvudet innan jag sätter på hatten eller under locket till konten.

Tillfredsställelse

Parallellt med jätteskulpturen till Tippsta har Svante Oskarsson i sommar också gjort ytterligare ett offentligt konstverk. Det är en fjällvandrare som ska pryda turistbyrån i Gällivare.

— Det är beställningar som jag naturligtvis är stolt över, säger Svante. Det är ju roligt att få bevis för att folk gillar mina gubbar. Alla konstnärer känner väl också en extra tillfredsställelse när de får i uppdrag att göra offentliga utsmyckningar. Det är ju konstverk som ses av många.

För Svante Oskarsson är som sagt skulpterandet ännu så länge bara en fritidssyssla.

— Visst skulle jag gärna ägna mig åt den på heltid, men att försörja sig som konstnär är nog rätt knepigt, säger han. För min del blir det nog därför skogsjobb också i fortsättningen.

Rotfast gubbe

Att Svante Oskarsson kombinerar sina två sysslor fick fotografen Börje Rönberg och jag bevis för någon kvart efter besöket i Nattavaara. På vägen hem stannade vi upp vid ett kalhygge — eller förnygringsyta som det visst heter numera — för att se oss om efter murklor. I kanten av hygget stod en rofast gubbe, som knappast kan ha formats av någon annan än Svante Oskarsson. Gubben föreställer förstås en skogsarbetare.

En annan murkelplockare, som vi träffade ute på hygget, hade också sett gubben.

— Ett verkligt konstverk, tyckte han. Men tala inte om var det finns. Gör ni det är det säkert någon som åker ut och säger ner gubben.

Det ska vi verkligen hoppas att ingen gör. Gubben står avgjort bäst där den står

Svante Oskarsson är en händig man. På sin tomt har han byggt upp en bondgård i miniatyr. Farfar sitter vid husknuten och slöjdar medan övriga familjemedlemmar slår hö på gårdstunet. Här har Svante och hans barn gjort dem sällskap.

Gruvans Dag i Malmberget 24 augusti

PROGRAM

- 9.00—14.00 Tippsta; Torghandel — Barnaktiviteter — Skattjakt
 - 9.00-15.00 Bad, Malmbergets simhall
 - 9.00—15.00 Bowling, Bowlinghallen, Malmberget
 - 10.45— Regionmusikören spelar på Tippsta
 - 11.00 Invgning av Gruvans Dag och Tippsta
 - 11.00—14.00 Aktiviteter på och omkring Tippsta
 - 11.15—16.00 Gruvmuséet öppet
 - 11.15—16.00 Utställningar: Folkets Hus, Tuoddarvillan, Bibliotekets utställningshall
 - 11.30 o 13.00 Mora Träsk uppträder på Tippsta
 - 11.15— Fotbollsmatch Boliden—LKAB
 - 12.00 Dragkamp Boliden—LKAB
 - 12.00-15.00 Gruvturer till Vitåfors. Buss avgår varje hel- och halvtimme från Gruvmuséet. Till Aitik varje hel timme från samma plats. Minimialder för färd under jord 12 år.
 - 13.00—16.00 Musikcafé Folkets Hus. Körer, dansare, Euskefeurat, Regionmusiken m fl
 - 14.00 Barnteater. Sunnan, Folkets Hus
 - 15.00 och 16.00 Musikgudstjänst, Malmbergets kyrka
 - 18.00 Film, Nordan
 - 19.00 o 21.00 Mogen dans, Folkets Hus
 - 20.00—01.00 Euskefeurat framträder
 - Ca 21.15 (Alla arrangemang är avgiftsfria)
- Arrangörer: Boliden AB, Gällivare kommun, LKAB

Gruvans Dag med fullmatat program

Det är dags för den tredje upplagan av Gruvans Dag — i dess moderna tappning vill säga. Premiär var det annars 1953 när LKAB inbjöd sina veteraner till något som döptes till Gruvans Dag. Arrangemanget växte sedan för varje år, men upphörde av olika anledningar i slutet av 60-talet.

1983 återuppstod Gruvans Dag på kommunalt initiativ. Det året delade kommunen, LKAB och fritidsföreningen LKFF på arrangörsuppgifterna. I fjol anslöt sig också Boliden.

Gruvans Dag är tänkt som en folkfest och har också alla möjligheter att bli det även i år. Programmet är i varje fall fullmatat med intressanta arrangemang.

Utställningar, sportevenemang, gruvturer och underhållning av olika slag är bara några av begivenheterna. Dessutom ingår denna gång invigningen av Tippsta i Gruvans Dag.

Två gruvföretag är som sagt inblandade i arrangemanget och därför står två prestigeladdade idrottshändelser på programmet. LKAB och Boliden möts i både dragkamp och fotboll. Båda parterna har revansch att utkräva från ifjol. Då vann nämligen Aitik-folket dragkampen medan LKAB lyckades vinna fotbollsmatchen.

En topporkester

Den kommitté som har jobbat med programmet har också andra intressanta saker att bjuda på. Från Haparanda kommer exempelvis ett dansband som enligt förhandsreklamen lär vara något alldeles extra. När detta skrivs har bandet inget namn, men det hindrar inte att det är inbokad för ett TV-program, som ska sändas i både Sverige och Finland.

Orkestern består av jazz- och dansmusiker från Sverige och Finland som nu utbildar sig till musikhögskolan i Haparanda, berättar Ann-Helen Mickelson. Sju av dem kommer till Gruvans Dag och ska svara för både dansmusik och en scenföreställning.

Fin dockteater

Ett annat gästspel, som säkerligen

kommer att uppskattas av barnen, gör Maja-teatern. Den består av två flickor från Stockholm, som spelar dockteater på gammeldags sätt. De bär helt enkelt omkring scenen på axlarna och kan därför spela med publiken runt omkring sig.

— De är mycket skickliga, säger Ann-Helen Mickelson, som har sett flickorna i aktion i Stockholm. Tyvärr kan vi bara ta in 100 barn per gång, men i gengäld har flickorna lovat att ge tre föreställningar.

I samband med Gruvans Dag ordnas flera utställningar. En av dem ska visa den kommunala konst som köpts in de senaste åren. Ätminstone en del av den.

Ann-Helen Mickelson:

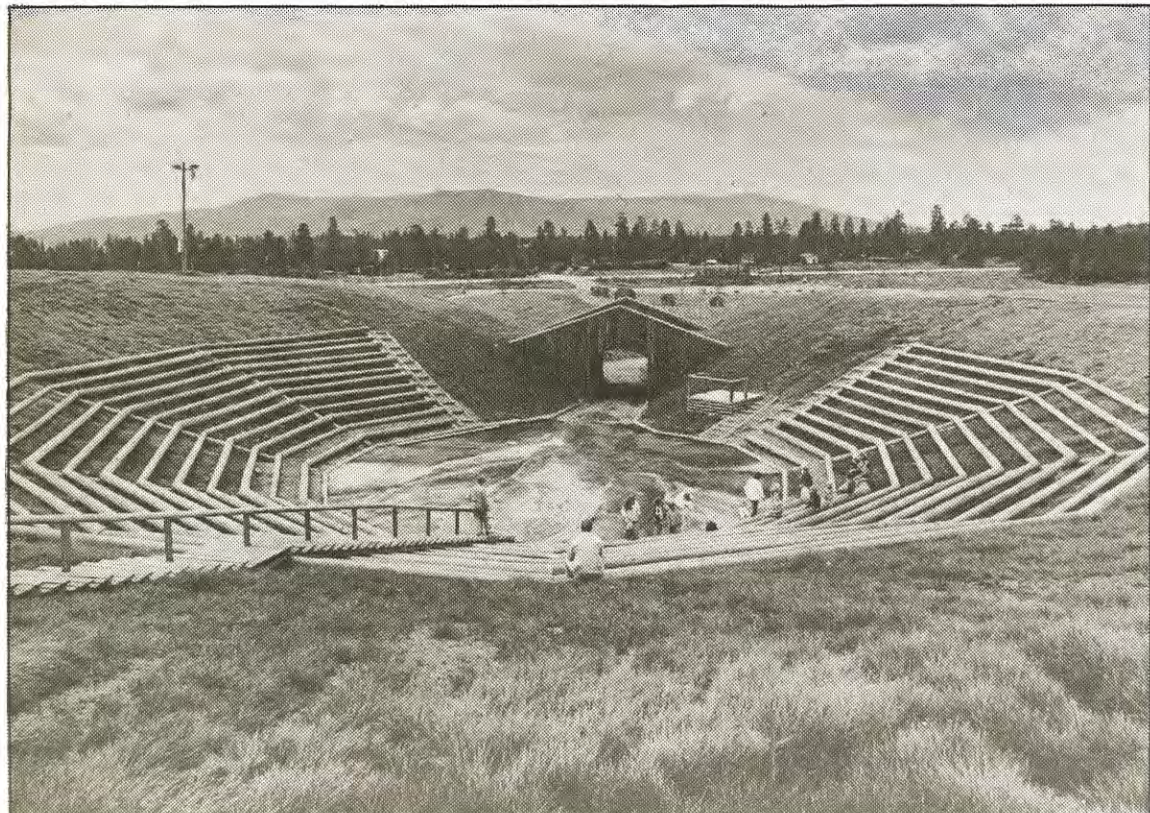
— Vi kommer att få plats med 50—60 bilder. Det blir förstas en utställning av det variationsrika slaget. Bland kommunens nyförvärv finns både Åke Sundqvist-gubbar och Skum-tavlor. Utställningen ska vara öppen i en vecka.

ANN-HELEN MICKELSON

En oas för gammal och ung

Tippsta har blivit ett populärt utflyktsmål både sommar och vinter. Där har inte minst barnen massor av saker att sysselsätta sig med. Den tidigare gråbergstippen har förvandlats till ett vackert grönområde. Där finns nu bland annat en amfiteater med plats för 2.000 personer. Ett vackert vattenfall tillhör också attraktionerna.

Det händer saker i Malmberget. Hela samhället ska som bekant piffas upp och ett av de mer påtagliga delprojekten i den satsningen är nu klart. I samband med Gruvans Dag invigs Tippsta, som är det nya namnet på Hermelinstippen.

När det gäller Tippsta kan man verkligen tala om en ansiktslyftning. Det gamla gråbergssupplet har blivit ett inbjudande grönområde.

Tippsta är tänkt som rekreationsområde för både gammal och ung.

Att barnen trivs där vet både föräldrar, lärare och dagispersonal.

— På Tippsta har barnen massor av saker att sysselsätta sig med både sommar och vinter, säger Helene Bäcklund, som jobbar med malmbergsfrågor som kommunalt projektanställd. Kalkbacken gjorde succé i vintras och vi ska väl hoppas att alla anordningar för sommaraktiviteter visar sig vara lika attraktiva.

Tippsta var ursprungligen ett myrområde. Det dikades ut i slutet av 1800-talet och användes sedan som jordbruksmark. Större delen av området förvandlades dock till gråbergstipp när Hermelinsgruvan öppnades och fick eget sovringsverk 1910.

1983 bestämde sig Malmbergsgruppen för att snygga upp Hermelinstippen. Projektet döptes till Miljölyftet Hermelin och efter en namnpristävling i kommunbladet döptes det restaurerade området till Tippsta. Och det är ju ett både enkelt och välfunnet namn.

— Projektet har totalt kostat 6,3 miljoner och av den summan har kommunen fått 3,6 miljoner i statsbidrag, berättar Lasse Israelsson, som är en av ledamöterna i Malmbergsgruppen.

Teater för 2.000

Arbetet med Tippsta har forcerats hårt under sommaren. Allt ska ju vara klart till invigningen den 24 augusti.

Det är en invigning som bjuder på massor av aktiviteter. Inte minst barnen kommer att trivas.

— Vi får bland annat hit spexargruppen Moraträsk, som står högt i kurs bland barnen, säger Helen Bäcklund.

Gruppen ska uppträda på Tippstas egen amfiteater, som har plats för 2.000 personer. Invigningen bjuder också på en rad andra barnaktiviteter. Lekplatserna är förstas igång och så kommer vi att samla djur av olika slag kring den gamla lada som står på området.

För rekreation

Tippsta är stort och rymmer därför massor av attraktioner. De mest påtagliga är måhända den stora amfiteatern, de två pulkbackarna, vattenfallet, fotbollsplanen och tennisplanen.

Ja, påtaglig är onekligen också Svan-te Oskarssons stora träskulptur, som placerats på en kulle i områdets centrum. Skulpturen ska påminna om forna tiders gruvtransporter med ren och ackja. Det är ett mycket fint arbete.

— Meningen är att Tippsta ska vara ett rekreationsområde, säger Helen Bäcklund. Det lämpar sig mycket bra som utflyktsmål för hela familjen. På sju, åtta ställen finns grillplatser och några problem med att sysselsätta barnen ska föräldrarna inte ha. På Tippsta finns pulkbanor och rutschbana, på en av dammarna kan man åka flotte och på ett annat ställe bygga träleksaker.

Ullatti-byggen

Kommunstyrelsen har uppdragit åt AB Gällivarehem att ta fram upphandlingsunderlag för uppförande av sex alternativt tolv lägenheter i Ullatti. Gällivarehem har använt Hakkasprojektet som referensobjekt. Med byggstart i höst skulle lägenheterna kunna vara inflyttningsklara våren 1986.

Skolorna får laga maten själva

Skolorna är igång och förhoppningsvis serveras eleverna både god och varm lunchmat.

Förhoppningsvis?

— Lite trassel kan det nog bli i början, säger Ann-Katrin Yngström på skolkansliet. Att köra igång något helt nytt utan mankang är nog svårt. Det hoppas vi att alla ska ha förståelse för.

Kostförsörjningens mat är borta från Gällivares bespisningslokaler. I fortsättningen ska skolorna ordna maten själva. På landsbygden fungerar den nyordningen redan från start. I tätorterna måste man utnyttja några storkök under en övergångsperiod.

Nyordningen ger lägre matkostnad

Eleverna i Gällivare och Malmberget får under höstterminen sin mat från i första hand lasarettet och AMU-center.

— Vi behöver hösten på oss för att bygga om köken i tätorternas skolor, säger Ann-Katrin Yngström. På landsbygden har det klarats av under sommaren. Under hösten måste vi köpa mat till skolorna i Gällivare och Malmberget. Lasarettet kommer att leverera omkring 1.200 portioner om dagen och AMU-center 600. Dessutom hyr vi læstadiantapelletts kök, där vi kan producera 5–600 portioner om dagen. Enda skolan i tätorterna som nu har ett fungerande kök är Hedskolan.

Pressen blir alltså stor på både lasarettet och AMU-center, men skolstyrelsen har naturligtvis garanterats att allt ska fungera.

— Men vi måste förstås anpassa oss till lasarettets och AMU-centers produktionsschema, säger Ann-Katrin Yngström. Det betyder att matsedeln inte blir enhetlig för alla skolor. Och som sagt — lite trassel kan det säkert uppstå i början. Det här är ju en nyordning för alla parter.

Den mat som levereras kommer i kantiner och är alltså varm och färdig att servera. Från kostförsörjningen kom anrättningarna i påsar som måste värmas upp. Nyordningen underlättar arbetet för personalen i bespisningslokalerna, men ställer i gengäld krav på att transporter fungerar.

Utbildning för 15

Till vårterminen ska skolorna själva producera sin mat. I Malmberget tar Gunillaškolan hand om hela tillagningen och kommer att förse 2.300 elever i Malmberget och Koskullskulle med mat.

GÄLLIVARE MARKNAD

arrangeras nästa år den 14–16 mars. Kommunstyrelsen gick därmed på fritidsnämndens förslag. När ärendet behandlades ställdes ett förslag på att marknaden skulle tidigareläggas en dag och alltså börja på torsdag och avslutas på lördag. Det förslaget gick dock inte igenom.

I Gällivare producerar Sjöparksskolan sin egen mat medan Hedskolan inte bara ska mätta sina egna elever utan också Parksskolans och Mariaskolans.

Kökspersonalen kommer alltså i fortsättningen att få en hel del nya arbetsuppgifter och ska därför utbildas under hösten. Den utbildningen är förlagd till AMU-center.

— Från skolsidan utbildas 15 anställda, säger Ann-Katrin Yngström. Ungefär lika många kommer från den sociala sektorn, som också utnyttjat Kostförsörjningen och nu måste producera sin egen mat. Det gäller värdinrättningar och daghem.

Billigare mat

Nyordningen kräver inte särskilt många nyanställningar. Den personal som redan finns kommer att klara också de nya arbetsuppgifterna.

— De flesta har tidigare gjort bara fyra, fem arbetstimmar om dagen, säger Ann-Katrin Yngström. När de nu går upp till heltid klarar vi i stort sett av verksamheten med bara ett par nyanställningar.

Kostförsörjningen har lagt ner sin verksamhet. Det är naturligtvis främsta orsaken till att Gällivares skolor nu fått ett helt nytt bespisningssystem.

Samtidigt tjänar kommunen pengar på ändringen. Rätt stora pengar faktiskt. Ann-Katrin Yngström förklarar:

— Gällivare har tidigare haft betydligt dyrare skolmat än andra kommuner. Vi hade 1984 en råvarukostnad på 7:20 per portion medan riksgenomsnittet då låg på 5:16. Genom att ta hand om matlagningen själva räknar vi med att kunna sänka portionspriset till omkring sex kronor. Jag talar då om råvarupriset. Tillkommer gör kostnaden för den personal som arbetar i kök och matsalar.

Ann-Katrin Yngström garanterar att Gällivares elever kommer att få god mat också i fortsättningen.

— Men, som sagt matsedeln kommer inte att bli riktigt enhetlig denna termin, säger hon. Det nya systemet kommer ju inte igång ordentligt förrän till vårterminen. I varje fall inte i tätorterna.

Aitik är inte bara en koppargruva. Där bryts också betydande mängder silver och guld. Nu har ytterligare en intressant mineral blivit bryttaktuell — glimmer.

Glimmer en intressant produkt i Aitik-gruvan

— Aitik är Skandinavien mest intressanta gruvobjekt!

Det konstaterandet gör Aitik-platschef Håkan Östlund i den tidning som satte punkt för kampanjen Malmfälten ger järnet.

Att Aitik är Europas största koppargruva vet måhända de flesta. Kanske är det mindre känt att 60 procent av den svenska guldproduktionen kommer från Aitik. 1984 svarade guldet och silvret för en tredjedel av gruvans intäkter.

Nu hoppas Boliden kunna göra pengar också på industrimineralerna. Och då är det i första hand glimmer företaget kommer att satsa på.

Industrimineraler finns det gott om i Aitik. Stora mängder kan tas ur restprodukten anrikningssand.

Sedan 1980 pågår i Aitik ett försök som går ut på att framställa en ren glimmerprodukt och att hitta lämpliga användningsområden för produkten.

Glimmer är idag ingen storsäljare. Världskonsumtionen ligger på omkring 300 000 ton. Det behovet skulle Aitik-gruvan klara med bred marginal. Malmen i Aitik innehåller nämligen tio procent glimmer och gruvan skulle därför kunna producera närmare en miljon ton om året.

Boliden har redan samarbetsavtal med flera tänkbara köpare av glimmer. Det är tillverkare av plast, papper och byggnadsmaterial. Genom att tillsätta glimmer hoppas man kunna förbättra dessa produkters egenskaper.

Aitik-projektet är fortfarande bara på försöksstadiet, men det hindrar inte att glimmer från Aitik redan nu används kommersiellt. Fläktkåpan i Volvos 760-modeller består nämligen av 40 procent glimmer och 60 procent plast.

Inom två år ska Boliden bestämma sig för om det ska bli en storskalig glimmerproduktion i Aitik eller inte. Håkan

Östlund är optimistisk:

— Marknaden är i ständig expansion och de försök vi har igång har hittills varit framgångsrika. Skulle vi bestämma oss för en glimmerproduktion kommer Aitik känslighet för svängningarna i metallkonjunkturen. Det är en positiv sak bara det.

Aitik-gruvan har idag 550 anställda och Boliden är därmed Gällivares största privata arbetsgivare.

DUNDRET VÄXER

Nu har arbetena påbörjats med det nya lägenhetshotellet på Dundret. Det byggs i direkt anslutning till Björnfällan och tillför Dundret-anläggningarna 172 bäddar.

— Det är bäddar som vi mer än väl behöver, säger Enar Sarden. Vi har ju i flera år kunnat glädja oss åt en stadig ökning av turisttillströmningen.

Lägenhetshotellet ska stå klart lagom till nästa års sommarsäsong. Enligt de ursprungliga planerna ska hotellet kosta 18–19 miljoner. Statsbidrag utgår med ungefär halva den summan. Kommunen har ställt borgen för maximalt tio miljoner.

BIBLIOTEKEN

Öppethållandetimes för biblioteken från 1 september:

Malmberget och Gällivare	
Måndag—torsdag	12.00—19.00
Fredag	12.00—17.00
Lördag	11.00—14.00
Tallbacka	
Tisdag och torsdag	13.00—19.00
Koskullskulle	
Tisdag	10.00—12.00
	15.00—19.00
	15.00—19.00
Onsdag	
Hakkas	
Torsdag	18.00—20.00
Dokkas	
Tisdag	15.00—19.00
Torsdag	16.00—19.00
Nattavaara	
Torsdag	11.00—13.00
	17.00—19.00
Nilivaara	
Torsdag	18.00—20.00
Ullatti	
Måndag	18.30—19.30

I november är det åter dags för en folk- och bostadsräkning i Sverige. Den kallas FoB 85. Räkningar av det slaget brukar göras vart femte år.

Omkring 6,7 miljoner människor kommer att få besvara frågor på en blankett. Det är en enkel uppgift. Flertalet frågor kan man besvara genom att sätta ett kryss i en ruta.

Uppgifterna ska användas till statistik för planering, forskning och allmän information. Det är i första hand kommunerna och landsbygden som behöver färsk statistik för att kunna planera bostadsbyggande, barnomsorg, skolor, vård, trafik och annan samhällsservice.

FoB 85 används också som en kontroll av folkbokföringen.

Det är riksdagen som genom en särskild lag har bestämt hur FoB 85 ska

Folk- och bostadsräkningen 1985

gå till och vilka uppgifter som ska samlas in. Uppgifterna avser i huvudsak veckan 4–10 oktober.

Sista inlämningsdag för blanketterna är 12 november. Blanketter och portofria svarskuvert kommer att skickas ut till hushållen i månadsskiftet oktober–november. De går till alla som är födda 1969 och tidigare.

Det är Statistiska Centralbyrån (SCB) som tillsammans med kommunerna genomför FoB 85. En del uppgifter hämtar SCB enligt FoB-lagen från register som redan finns. Därför har antalet frågor på blanketten kunnat begränsas. De svar som ska lämnas handlar i huvudsak om boendet.

Hur värms huset?

Frågorna på årets FoB-blankett gäller bland annat vem som äger eller hyr bostaden, vilka som bor där, hur det är med köksutrymme, toaletter, bad, dusch samt antalet rum. De som bor i enfamiljshus tillfrågas bland annat om husets ålder, värmesystem och eventuellt ombyggnadsår.

De allra flesta behöver bara fylla i den vanliga FoB-blanketten som kommer hem i brevlådan i slutet av oktober. Det gäller även de som bor i enfamiljshus.

Till ägare av flerbostadshus (mer än

två lägenheter) kommer blanketter att distribueras genom SCB och kommunernas försorg. Den som inte har fått blankett senast vecka 45 ska ta kontakt med granskningsorganet.

Åtta register

En del uppgifter hämtar SCB som sagt från register som redan finns. Det gäller bland annat uppgifter om civilstånd, medborgarskap, födelseland och invandrarsår.

Inkomstuppgifterna hämtas från taxeringsregistret medan självdeklarationen ger svar på var uppgiftslämnaren arbetar.

Totalt utnyttjas åtta register, varav fem finns hos SCB. Enligt datalagen krävs särskilt beslut eller tillstånd om ytterligare uppgifter ska få sammanföras med FoB-uppgifterna. Ändamålet ska även då vara att framställa statistik för samma syften som FoB — alltså för planering, forskning och allmän information.

Skärpt lag

Datainspektionen har granskat och godkänt uppläggnings av FoB 85. Alla som arbetar med uppgifterna har tystnadsplikt. En nyhet för året är att skyddet av sekretessen skärps i lag.

SCB har haft som princip att aldrig

lämna ut material som samlats för statistiska ändamål och där enskilda kan identifieras. Nya lagbestämmelser från 1 juli i år fastslår den principen och bidrar uttryckligen att personuppgifter från en FoB lämnas ut till andra myndigheter.

Polis och åklagare kan i fortsättningen begära uppgifter bara om det rör sig om mycket grova brott som ger minst två års fängelse. Även då ska prövning ske i varje särskilt fall.

En annan av årets nyheter är att regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommission — en grupp politiker från olika partier — som ska följa arbetet med FoB. Den ska främst bilda sig en uppfattning om hur den enskilda människans skyddas. Kommissionen har också till uppgift att föreslå hur detta bäst ska lösas i framtiden.

Bra resultat

Den senaste folk- och bostadsräkning gjordes 1980. Den gången skickade 97,6 procent av hushållen in blanketterna utan påminnelser.

— Eftersom blanketterna är enkla att fylla i räknar vi med ett lika fint resultat denna gång, säger Gunnar Olsson, SCB:s projektledare för FoB 85. De flesta har nog också numera klart för

sitt uppgifterna bara är avsedda för statistik.

Den som efter påminnelse vägrar att lämna uppgifter riskerar ett viteförläggande på upp till 1.000 kronor. 1980 var det 62 personer i hela landet som fick betala vite.

Den som har svårt för att besvara frågorna kan få hjälp. Kommunerna kommer medan räkningen genomförs att ha särskilda FoB-kontor. Och så invandrabyråerna är beredda att hjälpa till.

FoB kommer att kosta omkring 100 miljoner kronor. Staten betalar drygt 70 miljoner, kommunerna resten.

Folk- och Bostadsräkningens granskningsorgan i Gällivare kommun:
Besöksadress: Backskolan, Lasarettsgatan 13, Gällivare.
Postadress: Box 47, 972 00 Gällivare.
Tfn: 0970/180 00, växel, begär Folk- och bostadsräkningen.
Invandrabyrån:
Besöksadress: Köpmangatan 4, Malmberget.
Tfn: 0970/234 00

Tiden ett spöke för Berry

En trappa upp i den vackra Tuoddar-villan står Berry Kurkkio och hamrar på en jättelik trärelieff. Med stämjärn och träklubba formar han barr efter barr i en yvig talkrona. Han gör det varsamt och säkert. Och med oändligt tålamod.

I fyra år har han hållit på. Hittills. Det återstår ännu många månaders jobb. Hur många vågar han inte uppskatta.

— Jag har begärt uppskov tre gånger nu och måste nog göra det igen, säger Berry. Om jag vågar. Det känns så genant. Egentligen borde jag ha brutit samman för länge sedan för det här konstverkets skull.

”Tjäderspelet” blev rena evighetsjobbet

Konstverket heter ”Tjäderspelet” och ska pryda kommunalhusets entré. Där borde det ha monterats upp redan hösten 1982. Men jobbet med relieffen visade sig vara betydligt mer omfattande än Berry Kurkkio hade räknat med. Han har nu överskridit kontraktstiden med tre år. Och har ännu inte på långa vägar målet i sikte.

— Min senaste respit går ut i oktober, säger han. Men även om jag jobbar både natt och dag kan jag omöjligt vara klar då. När jag signerar relieffen ska den i alla detaljer vara som jag har tänkt mig. Därför måste jag övertyga kulturnämndens folk om att jag behöver ytterligare ett uppskov. Men jag skäms förstås för att behöva be om den respiten.

Perfektionist

Berry Kurkkio är perfektionist. Både när han tecknar och skär i trä lägger han ner en enorm möda på detaljerna. Hans konstverk ska göra sig bra på håll, men också tåla en närgående granskning.

”Tjäderspelet” blir nog ett av landets mest detaljrika konstverk. Det utgörs av en skog med både tallar, granar, lövträd och vindfällen. Plus en massa tjädrar. Elva stycken om vi har räknat rätt.

Berry Kurkkio format minutiöst alla barr, alla grenar och fågelfjädrar på konstverket, som mäter 1,30 x 2,30. Det tar naturligtvis tid. Berry har räknat ut att det tar honom en vecka att forma en kvadratdecimeter av en talkrona.

— Men alla ytor är inte lika tidskrävande, säger han. Därför ska nog också det här jobbet nå ett slut. Men när den dag kommer när jag äntligen kan andas ut vågar jag inte säga. Ett halvår till är dock det minsta.

Uppmärksammat

Berry Kurkkios slit med sitt tjäderspel har naturligtvis uppmärksammat av massmedia. Ett TV-reportage fick den annars timide konstnären att reagera rätt kraftigt.

— Det var vinklat så att man kunde få uppfattningen att jag anklagar kommunen för att vara snål, säger han. Så är det verkligen inte. Jag fick en överenskommen engångssumma för att göra konstverket. Att arbetet har dragit ut på tiden är ju inte kommunens fel. Men det är klart — kunde jag få något slags kompensation för allt merarbete vore det ju bra.

Grundarvodet för relieffen var 30.000 kronor. Berry Kurkkio fick dessutom 3.000 kronor för sin idéskiss, som ock-

så den är en detaljerad relieff i litet format.

Arvodet ökades senare ut med 6.000 kronor.

— Jag hade beräknat att virket skulle kosta 6—7.000 kronor, men när det kom till kritan gick det på 11.000, säger han. Den fördyringen kompengerade kommunen med 6.000 kronor.

Arbetsglädje

Berry Kurkkio har som sagt hållit på med sitt konstverk i fyra år. Det betyder att hans timpenning är synnerligen blygsam.

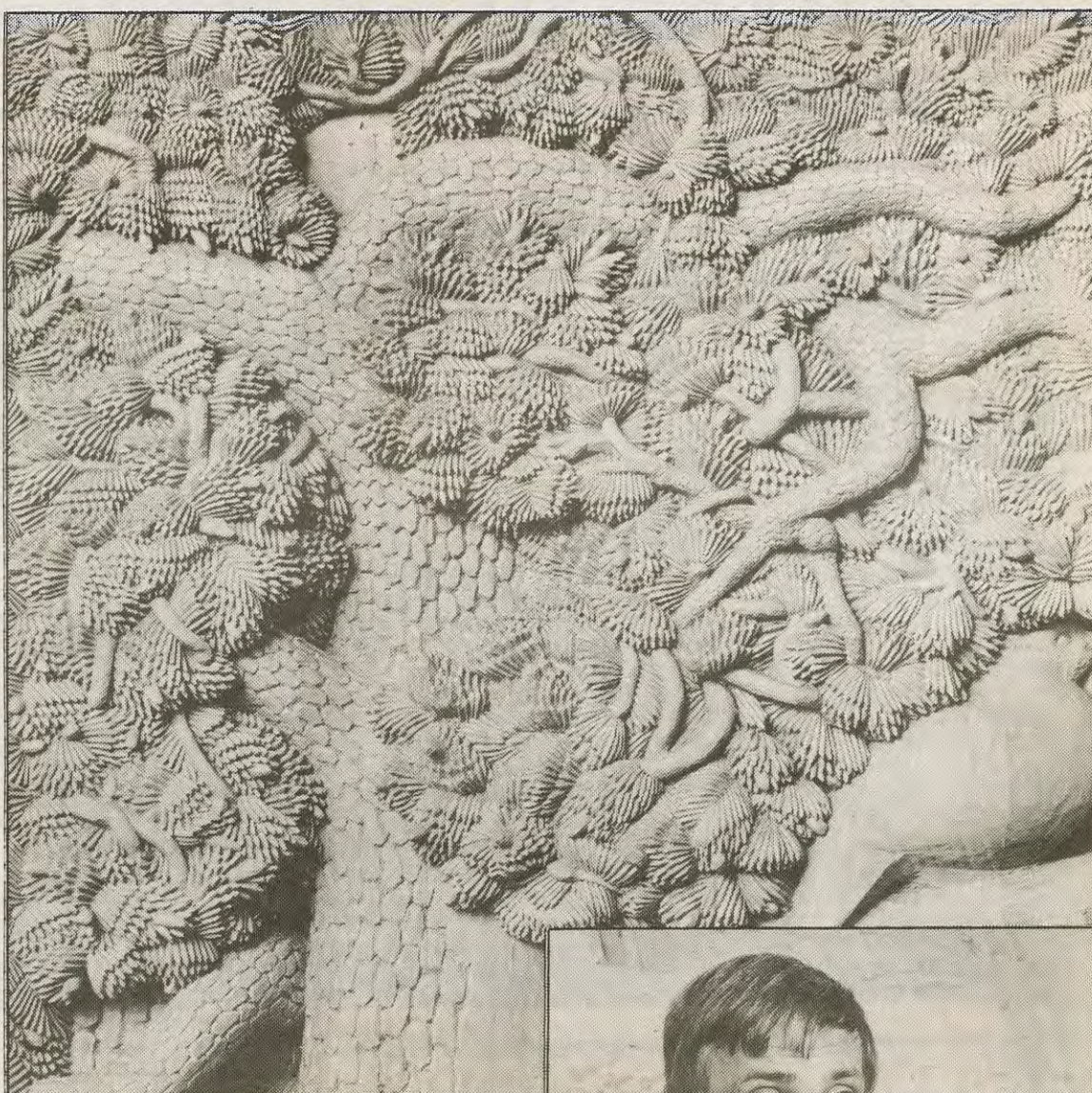
— Jag måste förstås sticka emellan med något grafiskt blad för att få pengar till livets nödortoft, säger han.

Tiden är alltså Berrys bekymmer. Men inte ens den har kunnat sätta ner humöret.

— Jag känner samma glädje varje morgon jag cyklar iväg till ateljén, säger han. Visst är det ett petgöra att färdigställa ”Tjäderspelet”, men för mig är det ett inspirerande petgöra. Vad jag nu önskar mest av allt är att beställaren, alltså kulturnämndens representanter, kommer hit så att jag får förklara vad jag vill med konstverket. De skulle kanske förstå mig lite bättre om de fick se vad jag håller på med.

Det finns säkert många konstnärer som med det tryck Berry har på sig skulle ha rationaliserat arbetet en smula för att klara tiden.

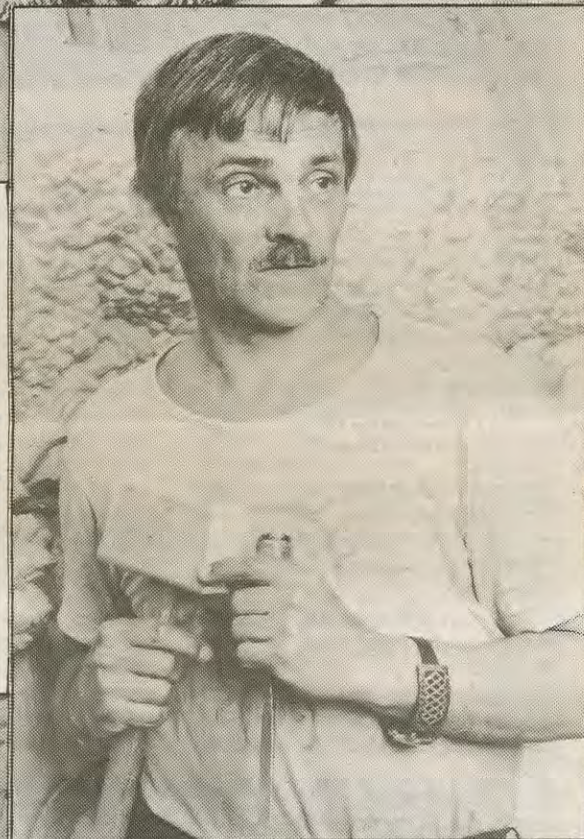
— Men jag tänker nog genomföra den idé jag hela tiden jobbat med, säger han. Även om min teknik är lite galen för ett jättejobb som detta. Men jag vill vara helt nöjd den dag jag signerar relieffen.

Har ambitioner

Berry Kurkkio jobbar dagligen på sin jätterelieff ”Tjäderspel”. Det har han gjort i flera år och ännu är arbetet långt ifrån färdigt. Berry gör nämligen inga som helst avkall på de ambitioner han hade när han tog itu med projektet. Han lägger ner stor möda på varje detalj. Det tar förstås tid. För lång tid tycker en och annan. Konstverket skulle ju ha varit på plats för tre år sedan.

Foto:
Börje Rönnerberg

Det bladet var försenat

En och annan läsare blir kanske förvirrad av att det dyker upp två kommunblad med några veckors mellanrum. Båda dessutom daterade nummer 3 1985.

Sedan årsskiftet är det Malmfältens Grafiska som producerar Gällivare kommunblad. Åtagandet gäller detta år ut. Vi följer givetvis det utgivningschema som gjorts upp av kommunen.

Det ”blad” som distribuerades i början av augusti har gjorts av den tidigare producenten Malmfältens Reportagebyrå. Den tidningen skulle ha getts ut i december 1984, men blev av någon anledning ett drygt halvår försenat.

Vi tycker att en förklaring var på plats. Det är ju lite ovanligt att en tidning kommer ut med två likadaterade nummer per år.

Smolk i glädjebägaren trots fin turistsommar

Norrbotten har fått uppleva en fantastisk turistsommar. Allt tyder på att länet kommer upp i två miljoner gästnätter och håller den prognosen skulle Norrbotten gå upp på andra plats i den svenska "turistliga". Efter Stockholm.

I Norrbotten har turistströmmen ökat med ungefär 25 procent.

— Och där någonstans hamnar också Gällivare, säger Dundret-chefen Enar Sardén. Vi har med andra ord haft en mycket bra sommar. Och det visste vi faktiskt långt innan säsongen började.

En av Gällivares många sevärdheter är konstnären Nils Nilsson Skums ateljédåta. Den finns att beskåda på hembygdsområdet.

Men för Enar Sardén och alla andra som jobbar med turism i Gällivare har det tyvärr också hamnat smolk i glädjebägaren. Gällivare har för andra året i rad fått negativ publicitet i massmedia. Det har helt enkelt inträffat några våldsbrott för mycket.

— Det är naturligtvis inte bra, säger Sardén. Hur det påverkar den enskilde turisten vet jag inte, men att publiciteten gjort våra samarbetspartners lite betänksamma har jag fått många bevis för. Jag tänker på resebyråer, transportörer och andra. När jag diskuterar med dem kommer alltid våldsbrotten upp.

— Tror du att de senaste årens händelser kommer att påverka turismen på lång sikt?

— Jag hoppas förstås att det inte ska behöva bli så. Det som har hänt måste bero på mycket olyckliga omständig-

heter. Men det är som sagt inte bra att vi har hamnat i blickpunkten på det här sättet. Vi måste sköta oss extra bra här uppe för att kunna konkurrera om turisterna. Vi har ju andra negativa saker som ligger oss i fatet också. Avstånden exempelvis.

Denna sommar har avstånden dock inte kunnat hindra en aldrig tidigare skådad invasion. I Kiruna har turismen ökat med uppskattningsvis 70 procent. Till dessa höjder har Gällivare inte nått, men Enar Sardén är som sagt mycket nöjd med en 25-procentig ökning.

— Vi ska komma ihåg att vi kunde utgå från en relativt hög nivå. Gällivare har i flera år haft mycket fina turistsiffror. Därför är det egentligen ett mycket fantastiskt resultat att kunna öka med 25 procent.

Och vilka är det då som kommer till Gällivare?

— Vi har en rätt utpräglad genomfartsturism, säger Sardén. De flesta som kommer hit är på väg någon annanstans. Men det hindrar förstås inte att vi ska satsa på egna aktiviteter. Turisterna ska få så stort utbyte som möjligt av det dygn de i allmänhet stannar här.

Drar söderut

Gällivare blir om någon månad av med sin fritidschef Reidar Pettersson och därmed också hustru Birgitta på turistbyrå. De drar söderut i höst. Närmare bestämt till Malå där Reidar Pettersson fått nytt jobb. Som fritidschef där också.

ALMANACKAN

AUGUSTI

- 21 Logdans Nunisparken, Gällivare
- 24 Gruvans Dag, Malmberget
- 24 Gruvans Dag
- 24 Logdans Nunisparken, Gällivare
- 27 Vandringar på Dundret
- 28 Logdans Nunisparken, Gällivare
- 30 Logdans Nunisparken, Gällivare

SEPTEMBER

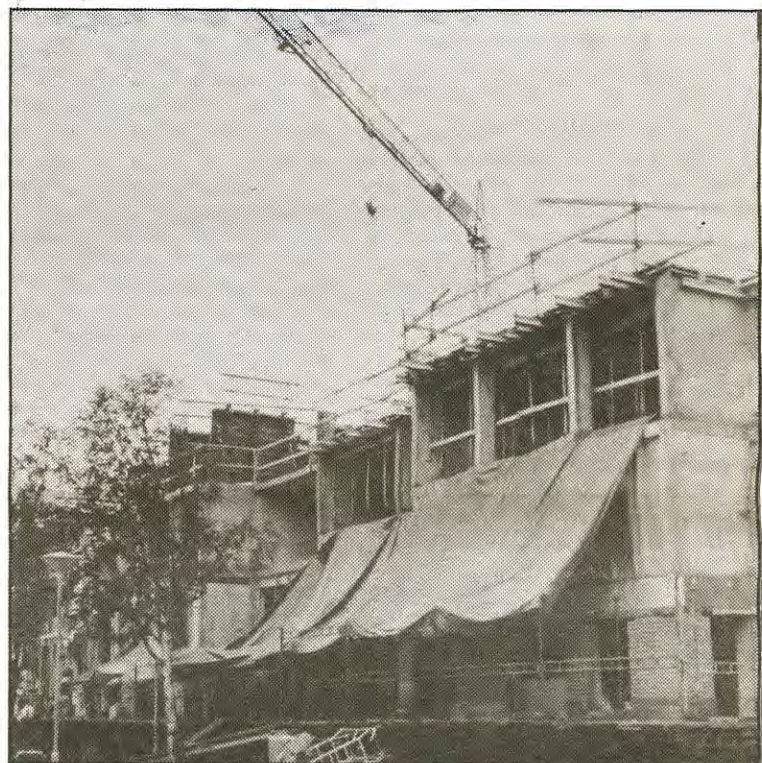
- 4 Logdans Nunisparken, Gällivare
- 7 Eldfest i Nunisparken, Gällivare
- 25 Teater: Timmarna med Rita, Gällivare
- Dagl. Guldvaskning, mineralletning och fiskepaket i Nirra
- 9-30 Småviltjakt i Nirra

OKTOBER

- 8 Teater: 2xStrindberg, Gällivare
- 11 Sovjetartisterna, Gällivare
- 20 Bruksprov för hundar, Gällivare
- 30-31 Teater: Hamlet i Gödselby, Gällivare

FULLMÄKTIGESAMMANTRÄDEN

Kommunfullmäktige sammanträder 26 augusti, 30 september, 28 oktober och 25 november.

På kvarteret Björken i Malmberget bygger Gällivarehem 25 nya lägenheter. Även på kvarteret Lantmätaren i Gällivare har nybyggnationen kommit igång.

600 bostäder byggs till 1990

Gällivares bostadskö är längre än på många år. Totalt rymmer den 1.670 personer. Av dem är 562 direkta akutfall.

— Vår bostadskö är visserligen inte längre än i de flesta andra kommuner och det är inte längden som är det väsentliga. När folk saknar bostad måste vi förstås göra något åt det under alla förhållanden. Nu är det fullt klart att kommunen måste sätta in extra stora ansträngningar.

Det säger kommunalrådet Ulf Sundberg. Han tror att 600 nya bostäder ska kunna produceras fram till 1990.

Gällivare kommun drog för några år sedan ner på sitt bostadsförsörjningsprogram. För perioden 1984-88 bestämdes att 247 nya lägenheter skulle produceras.

— Sedan upptäckte vi snabbt att det var otillräckligt, säger Sundberg. För perioden 1985-89 bestämde vi därför att programmet skulle revideras ordentligt. Vi satte behovet till 404 lägenheter. Nu vet vi att inte det heller räcker och när vi i höst fastställer nästa femårsprogram kan det komma att rymma 600 lägenheter.

562 akutfall

Den 31 mars i år stod 1.670 personer

LKAB har bestämt sig för att riva sju fastigheter med totalt 94 lägenheter i Malmberget. Försvinna ska bland annat dessa byggen på Kaptenvägen. De står på rasriskområde.

i bostadskö. Den siffran kan ju verka oroväckande stor, men långt ifrån alla är helt utan egen bostad.

— Akutfallen var vid den senaste räkningen 562, säger Ulf Sundberg. Det är människor som vill ha en egen lägenhet, men som nu är inneboende. De övriga som står i kön bor antingen i en annan kommun (162) eller också vill de helt enkelt byta bostad. Den sistnämnda gruppen är störst. Den består av 946 personer.

LKAB ska riva

Trots att bostadskön är lång står LKAB i begrepp att riva en del av sina lägenheter. Det rör sig om sju flerfamiljshus med totalt 94 lägenheter. Enligt gruvbolagets planer ska de saneras bort fram till slutet av nästa år. Förklaringen till rivningen är att husen — några uppfördes för bara drygt 20 år sedan — står på rasriskområde.

För kommunens planerare kom LKAB-

beskedet både olägligt och något överraskande. Ulf Sundberg:

— Vi fick beskedet i slutet av juni och ska förstås snarast ta upp ett resonemang med LKAB, säger Sundberg. Om rasrisken inte är för överhängande skulle man kanske kunna senarelägga rivningen. Försvinner 94 lägenheter i den takt LKAB har planerat blir situationen förstås genast besvärligare för oss.

250 lägenheter

En rad nybyggen är på gång i Gällivare och Malmberget. På kvarteret lantmätaren har HSB redan börjat producera 24 lägenheter. Under det närmaste året kommer ytterligare omkring 225 lägenheter att påbörjas:

- Gällivarehem: Björken, 25 lägenheter
- Gällivarehem: Elevhemsområdet etapp 2, 46 lägenheter
- Gällivarehem: Älvbacken, 80 lägenheter
- Riksbyggen: kvarteret Boken, 30 lägenheter
- HSB: kv Aspen, 40 lägenheter

— Några av dessa projekt har kommunstyrelsen ännu inte färdigbehandlat, säger Ulf Sundberg. Det gäller Aspen, Boken och Älvbacken, men meningen är att de ska komma igång nästa höst.

Färre småhus

Bostadsbyggandet har alltså accelererat och kommer att göra det i ännu högre grad de närmaste åren. Ulf Sundberg igen:

— Vi är i en något besvärlig sits nu, men skulle vi genomföra ett program på 600 lägenheter fram till 1990 kommer ju dagens akutkö att vara borta. Några markproblem har vi dessbättre inte. Vi har exempelvis Vuoskojärvi i fortsättningen på det så kallade mellanområdet. Det har redan påbörjats med 34 småhus och här kan egentligen byggas hur många bostäder som helst. På tal om småhus har förresten kön för den typen av bostäder minskat en aning.